

**DAKWAH STRATEGIK KEPADA PEMERINTAH:
ANALISIS SWOT DAKWAH NABI IBRAHIM AS.
DAN NABI MUSA AS. DI DALAM AL-QURAN**

MOHAMAD PISAL BIN A.BAKAR

Doktor Falsafah Usuluddin

Kulliyyah Usuluddin dan Sains Al-Quran

**UNIVERSITI ISLAM ANTARABANGSA SULTAN ABDUL
HALIM MU'ADZAM SHAH
(UniSHAMS)**

2022/1443H

**DAKWAH STRATEGIK KEPADA PEMERINTAH:
ANALISIS SWOT DAKWAH NABI IBRAHIM AS.
DAN NABI MUSA AS. DI DALAM AL-QURAN**

**MOHAMAD PISAL BIN A.BAKAR
M1640435P03**

**Tesis Diserahkan kepada
Universiti Islam Antarabangsa Sultan Abdul Halim
Mu'adzam Shah (UniSHAMS),
Sebagai Memenuhi Keperluan
Doktor Falsafah Usuluddin**

PERAKUAN

Saya, Mohamad Pisal bin A.Bakar mengesahkan bahawa, kajian PhD saya bertajuk: Dakwah Strategik Kepada Pemerintah: Analisis Swot Dakwah Nabi Ibrahim as. dan Nabi Musa as. di dalam Al-Quran (77732 perkataan dan 328 mukasurat). Saya telah membaca dan memahami Peraturan dan Undang-Undang Universiti Islam Antarabangsa Sultan Abdul Halim Mu'adzam Shah (UniSHAMS) mengenai plagiat. Saya mengesahkan bahawa semua bahan yang dipersembahkan merupakan hasil kerja saya sendiri. Saya juga mengesahkan sebarang petikan atau penulisan daripada yang sudah diterbitkan atau belum diterbitkan telah diperakui sewajarnya.

Tandatangan :.....

No. Matrik : M1640435P03

Tarikh : 1443H/ 2022

PENGHARGAAN

Pertamanya, saya ingin mengucapkan syukur kepada Allah SWT kerana diberi peluang untuk memulakan PhD ini dan dapat menyelesaikan perjalanan yang panjang dan mencabar ini dengan jayanya. Sekalung penghargaan dan terima kasih saya ucapkan kepada penyelia saya Prof Madya Doktor Mukhamad Hadi Musolin Subagio, Doktor Nor Hayati Abdullah dan Prof. Madya Doktor Mohd Sholeh bin Sheh Yusuff kerana bimbingan yang telah diberikan.

Penghargaan saya ucapkan kepada Dekan dan semua kakitangan Pusat Pengajian Siswazah yang menyediakan kemudahan dan bantuan semasa menyiapkan kajian ini terutama Puan Noor Azimah Ishak dan Puan Nazura Abdullah. Terima kasih khas kepada rakan sekerja, guru-guru SMK St Mark, SABK Maahad Imam Nawawi, SMK Alma, SMK Guar Perahu dan rakan-rakan Ikram, kerana membantu meminjamkan buku, memahami serta memberi galakan kepada saya.

Akhirnya, tesis ini didedikasikan untuk ingatan yang penuh kasih sayang buat almarhum ayah dan ibu saya yang sangat dikasihi untuk visi dan tekad mereka mendidik saya. Kejayaan ini didedikasikan untuk kalian berdua. Tidak lupa buat isteri, Puan Maimunah Mohamed Beon dan anak-anak kesayangan yang merelakan kasih sayang dan perhatian buat kalian telah terabai. Moga Allah memberkati kehidupan kita di dunia dan akhirat. Amin...

ABSTRAK

Kajian ini membincangkan dakwah strategik kepada pemerintah: analisis swot dakwah Nabi Ibrahim as. dan Nabi Musa as. di dalam al-quran. Signifikan kajian ini adalah kerana dakwah kepada pemerintah sering dilihat daripada aspek mengajak dan menyampaikan ilmu sahaja tanpa mengambilkira faktor-faktor yang menjayakan atau menggagalkan dakwah secara mendalam berdasarkan panduan al-Quran. Berbagai-bagai cara dakwah dilakukan umat Islam bagi mengatasi penyalahgunaan kuasa dan penindasan pemerintah kepada rakyatnya. Ayat-ayat al-Quran berkaitan dakwah Nabi Ibrahim as. dan Nabi Musa as. telah dikenalpasti. Dakwah strategik kedua-dua nabi disaring dan dikategorikan merangkumi aspek-aspek analisa SWOT (Kekuatan, Kelemahan, Peluang dan Ancaman). Objektif kajian ini adalah untuk menjelaskan maksud dakwah strategik dari al-Quran, mengenalpasti ayat-ayat al-Quran, menganalisis dakwah Nabi Ibrahim as. dan Nabi Musa as. kepada pemerintah menggunakan analisis SWOT. Kajian ini menggunakan metodologi perpustakaan dan penganalisaan data kualitatif secara induktif iaitu pengumpulan penemuan-penemuan kecil yang akhirnya menghasilkan satu gagasan. Skop yang diberi perhatian ialah dakwah kepada pemerintah, tumpuan kepada kaedah dakwah Nabi Ibrahim as. dan Nabi Musa as. menggunakan analisis SWOT. Hasil kajian ini menunjukkan, Nabi Ibrahim as. dan Nabi Musa telah dipersiapkan dengan beberapa ujian agar memiliki kekuatan diri, menggunakan peluang bagi mengatasi masalah dalaman dan segala ancaman musuh ketika menghasilkan gagasan dakwah kepada pemerintah. Nabi Ibrahim as. memiliki sembilan kekuatan (9S), tiga peluang (3O), satu kelemahan (1W) dan lima ancaman (5T). Manakala Nabi Musa as. memiliki enam belas kekuatan (16S), dua peluang (2O), tiga kelemahan (3W) dan lima ancaman (5T). Dari semua maklumat ini, nabi Ibrahim as. dan nabi Musa as. telah membuat perancangan dakwah yang tepat kepada pemerintah pada zaman mereka. Hasil kajian ini diharapkan agar dapat membantu para pendakwah, masyarakat dan alim ulama merancang rapi dari aspek dalaman diri dan luaran yang ada pada anasir dakwah (pemerintah) serta persekitaran, agar dakwah dapat mencapai matlamat yang digariskan. Dengan kajian ini juga membolehkan para petugas dakwah melaksanakan dakwah kepada pemerintah dengan lebih berkesan dan menghasilkan natijah dakwah yang segar serta mudah diterima mereka.

ABSTRACT

This study discusses the strategic dakwah to the government: a swot analysis of the dakwah of Prophet Ibrahim as and Prophet Musa as. in the Quran. The significance of this study is that dakwah to the government is often seen from the aspect of inviting and imparting knowledge only without taking into account the factors that help succeed or fail dakwah in depth based on the guidance of the Quran. Various methods of dakwah are done by Muslims to overcome the abuse of power and oppression of the government to its people. The verses of the Qur'an related to the mission of the Prophet Ibrahim as. and Musa as. have been identified. The strategic preaching of the two prophets was screened and categorized covering aspects of swot analysis (strengths, weaknesses, opportunities and threats). The objective of this study is to explain the meaning of strategic dakwah from the Qur'an to identify the verses of the Qur'an and to analyze the preaching of Prophet Ibrahim and Musa as. to the government using swot analysis. This study uses library methodology and inductive qualitative data analysis that is the collection of small findings that eventually produce an idea. The scope of attention is dakwah to the government, focusing on the method of dakwah of Prophet Ibrahim as. and Prophet Musa as. using swot analysis. The results of this study show that Prophet Ibrahim as. and Prophet Musa as. had been prepared with several tests to have self -strength to use the opportunity to overcome internal problems and all the threats of the enemy when producing the idea of dakwah to the government. Prophet Ibrahim as. had nine strengths (9S), three chances (3O), one weakness (1W) and five threats (5T). While the Prophet Musa as. had sixteen strengths (16S), two chances (2O), three weaknesses (3W) and five threats (5T). From all this information, the Prophet Ibrahim as. and Prophet Musa as. had made precise dakwah plans to the rulers of their time. The results of this study are expected to help the preachers, society and religious scholars to plan carefully from the internal and external aspects of the elements of dakwah (government) and the environment, so that dakwah could achieve the goals outlined. With this study, it also allows the dakwah staff to carry out dakwah to the government more effectively and produce fresh dakwah results that are easily accepted by them.

ISI KANDUNGAN

APPROVAL PAGE	ii
PERAKUAN.....	iii
PENGHARGAAN.....	iv
ABSTRAK	v
ABSTRACT.....	vi
ISI KANDUNGAN.....	vii
SENARAI RAJAH.....	xiii
SENARAI TRANSLITERASI.....	xiv
SENARAI SINGKATAN	xvii
BAB 1 PENGENALAN	1
1.1 Dakwah Strategik	1
1.2 Latar Belakang Kajian	4
1.3 Objektif Kajian	10
1.4 Persoalan Kajian	10
1.5 Skop Kajian	11
1.6 Metodologi Kajian	11
1.6.1 Metode Kajian Perpustakaan.....	12
1.6.2 Metode Penganalisan Data Kualitatif	13
1.7 Kepentingan Kajian	15
1.8 Pengertian Tajuk	16
1.8.1 Maksud Dakwah.....	16
1.8.2 Maksud Strategik	17
1.8.3 Maksud Pemerintah.....	19
1.8.4 Maksud Analisis SWOT	23
1.8.5 Maksud Al-Quran.....	24

1.8.6	Pengenalan Nabi Ibrahim as. dan Nabi Musa as.....	25
1.9	Tinjauan Kajian Lepas	29
1.10	Ulasan dan Kesimpulan	33
1.11	Kerangka Tesis	35
BAB 2 LANDASAN TEORI		37
2.1	Pengenalan	37
2.2	Apa maksud Dakwah?	37
2.3	Hukum Berdakwah	42
2.4	Dakwah Strategik	56
2.5	Pemerintah	62
2.5.1	Hak-hak dan kewajipan pemerintah terhadap rakyat.....	63
2.5.2	Peranan Ulama Kepada Pemerintah.....	65
2.6	Metodologi Dalam Berdakwah	66
2.6.1	Secara Hikmah	67
2.6.2	Nasihat yang Baik	73
2.6.3	Berbahas Dengan Baik	74
2.6.4	Soal Jawab.....	74
2.6.5	Perbahasan.....	75
2.7	Inovasi dan kreativiti dalam berdakwah	89
2.7.1	Pengenalan	89
2.7.2	Ciri-ciri Organisasi Dakwah yang Berinovasi dan Berkreativiti	91
2.7.3	Halangan Dalam Mencapai Dakwah yang Berinovasi dan Berkreativiti.....	95
2.7.4	Seni dan <i>Uslub</i> Dalam Berdakwah	97
2.7.5	Dakwah Dengan Pelbagai Media	110
2.7.6	Kedudukan Media Dalam Islam.....	115
2.7.7	Pra syarat Media dalam Islam.	116

BAB 3 DAKWAH NABI IBRAHIM AS. DAN NABI MUSA AS.	122
3.1 Nasab Nabi Ibrahim as.	122
3.2 Kisah Nabi Ibrahim as. di Dalam al-Quran	124
3.2.1 Ibrahim as. Mencari Tuhan yang Sebenar.....	124
3.2.2 Dakwah Ibrahim as. Kepada Bapanya	126
3.2.3 Dakwah Ibrahim as. kepada kaumnya	131
3.2.4 Ibrahim as. Dipertontonkan Bagaimana Allah SWT Menghidupkan Benda Mati	139
3.2.5 Dakwah Ibrahim as. Kepada Kaumnya.....	141
3.2.6 Ibrahim as. dibakar Dalam Timbunan Api yang Besar.....	145
3.2.7 Kelahiran Nabi Ismail as. Anak Nabi Ibrahim as.	148
3.2.8 Pengorbanan Ibrahim as. dan Ismail as.	150
3.2.9 Malaikat Membawa Berita Kelahiran Ishak as.	152
3.2.10 Ibrahim as. dan Ismail as. Membina Baitullah.....	155
3.2.11 Allah SWT Memuliakan Ibrahim as.	159
3.3 Dakwah Nabi Ibrahim as. kepada Namrud	164
3.3.1 Pengenalan	164
3.3.2 Sebab-Sebab Berlakunya Perdebatan.....	165
3.3.3 Beberapa Pengajaran Yang Boleh Diambil Dari Perdebatan Nabi Ibrahim as. Dengan Namrud.	170
3.4 Nasab Nabi Musa as.	172
3.5 Kisah-Kisah Nabi Musa as. di Dalam al-Quran	177
3.5.1 Kelahiran Nabi Musa as.	178
3.5.2 Nabi Musa as. Meleraikan Pergaduhan.....	183
3.5.3 Nabi Musa as. Berhijrah ke Madyan.....	185
3.5.4 Musa as. Bertemu Jodoh	189
3.5.5 Musa as. Berbicara Terus Dengan Allah SWT	193

3.5.6	Laut Terbelah Menenggelamkan Firaun dan Bala Tenteranya.	195
3.5.7	Nabi Musa as. Bermunajat di Bukit Sinai.....	198
3.6	Dakwah Nabi Musa as. Kepada Firaun	205
3.6.1	Pengenalan	205
3.6.2	Mukjizat Nabi Musa as. Menghadapi Firaun.....	207
3.6.3	Musa Dilantik Menjadi Rasul	211
3.6.4	Musa as. Menjalankan Misi Dakwah	213
3.6.5	Musa as. Menunjukkan Bukti Kenabiannya	214
3.6.6	Firaun Mencabar Untuk Naik ke Langit	220
3.6.7	Ahli Sihir Beriman Kepada Musa as. dan Tuhan Musa as.	222
3.6.8	Hukuman Kepada Firaun dan Pengikutnya Menjadi Pengajaran Sepanjang Zaman	228

**BAB 4 ANALISIS DAKWAH STRATEGIK NABI IBRAHIM AS. DAN NABI
MUSA AS.....230**

4.1	Pengenalan	230
4.2	Dakwah Strategik Nabi Ibrahim as. Kepada Namrud	231
4.2.1	Kekuatan/ (<i>Strenght</i>) Nabi Ibrahim as. (S)	232
4.2.2	Kelemahan/ “ <i>Weakness</i> ” Nabi Ibrahim as. (W).....	240
4.2.3	Peluang/ “ <i>Opportunity</i> ” yang Ada (O).....	242
4.2.4	Ancaman/ “ <i>Threat</i> ” Musuh (T)	244
4.2.5	Penjanaan Dakwah Strategik Ibrahim as. Kepada Namrud	247
4.3	Kajian Dakwah Strategik Nabi Ibrahim as. kepada Pemerintah Semasa.	251
4.4	Dakwah Strategik Nabi Musa as. Kepada Firaun.	252
4.4.1	Pengenalan	252
4.4.2	Kekuatan/Kelebihan (S) Nabi Musa as.	252
4.4.3	Kekurangan/Kelemahan (W) Nabi Musa as.	263
4.4.4	Peluang/ “ <i>Opportunity</i> ” (O) yang Ada.....	264

4.4.5	Ancaman/ “ <i>Treat</i> ” Firaun (T)	265
4.4.6	Penjanaan Matriks Analisis SWOT Dakwah Strategik Musa as. .	270
4.5	Kajian Dakwah Strategik Musa as. Kepada Firaun.	283
4.6	Kesimpulan	284
BAB 5 PENUTUP		288
5.1	Pengenalan	288
5.2	Kesimpulan Kajian	288
5.2.1	Rumusan Berkaitan Maksud Strategik Dalam Berdakwah.....	288
5.2.2	Rumusan Berkaitan Dakwah Strategik yang Digunakan Oleh Nabi Ibrahim as. dan Nabi Musa as. Kepada Pemerintah.....	289
5.2.3	Rumusan Berkaitan Dakwah Strategik yang Dilaksanakan oleh Nabi Musa as.....	292
5.2.4	Rumusan dakwah strategik terhadap pemerintah di Malaysia.....	296
5.3	Sumbangan Kajian	296
5.3.1	Sumbangan Dari Maksud Strategik Dalam Berdakwah Berdasarkan Al-Quran dan As-Sunnah.....	296
5.3.2	Mengenalpasti Dakwah Yang Digunakan Oleh nabi Ibrahim as. Dan Nabi Musa as. Kepada Pemerintah.....	297
5.3.3	Sumbangan Dari Analisis Dakwah Strategik Nabi Ibrahim as. dan Nabi Musa as. Menggunakan SWOT.....	297
5.3.4	Implikasi Kajian	298
5.4	Ulasan Pencapaian Objektif Kajian dan Kesesuaian Kaedah Kajian	298
5.4.1	Maksud Dakwah Strategik Menurut al-Quran dan As-Sunnah.....	298
5.4.2	Mengenalpasti Dakwah yang digunakan Nabi Ibrahim as. dan Musa as. Kepada Pemerintah	299
5.4.3	Menganalisis Dakwah Strategik Nabi Ibrahim as. dan Nabi Musa as. menggunakan analisis swot.	300
5.5	Kelemahan Kajian	300

5.6	Cadangan Kajian Masa Akan Datang	301
5.7	Penutup	301
	RUJUKAN.....	303

SENARAI RAJAH

NO. RAJAH	TAJUK	MIUKA SURAT
1	Jadual 4.1	248
2	Jadual 4.2	251
3	Jadual 4.3	271
4	Jadual 4.4	283